Իսթանպոլ իշին սէնէվի
գըյմէթի 10 մէճիտ.
6 այլըգ 5 »
3 այլըգ 2 1/2 »

Թաշրալար իշին բօսթա
իւճրէթի պիկէ օլարագ,
Սէնէվի գըյ. 12 մէճիտ.
6 այլըգ 6 »
3 այլըգ 3 »

Էջոէն Նիւսխէմիզ սա-
թըլըր իքի զուրուշա։

Արևելեան Էջֆեար

1878 ՄԱՐՏ 3
ՇՈՒՄԱ

ՄԻՒՆԱՏԻ ԷՐՇԻԵԱՍ

ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՄԱՐՏ 15

ԱՐԵՎՕՐԷԳԻԻԼ ԷՎՎԷԼ ՀԱ

Ն. 3694

Իլանաթըն պէհէր
սաթրը 1 ինճի ալֆա
[illegible]
Գալաթատա Բէնճ-
էէնպիհ բաղարընտա
վագը Ն. 41 Իկսի խա-
նընտա Կարապետ Ֆ.
Փանոսեան իմզինէ իր-
սալ իտիլէճէք տիր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ ԹԷԼԷԳՐԱՖԻՅԷ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Ս. Բէթրէսպուրկ, 14 մարտ

Ամանս Բիւս զաղէթասը, Բուսիա իլէ տէվլէթի Ալիեէ պէյնինտէ կիզլի շարթ-լար պուլունմասընը պիտ. բիեօր։

Վիէննա, 13 մարտ

Բիվաեէթէ կէօրէ, գօնթ Անտրասի, Պուլղարիսթանընն, Ագ-տէնիզէ գատար թէմտիսինէ, վէ Պուլղարիսթանտա Բուսասքէրին ալթը այտան զիեատէ իգամէսինէ բաղի օլամաեաճաղընը, վէ էկէր Բուսսիա տէվլէթի, տէվլէթլէրին միւվաֆէնէսինի թէպտիլ իթմէքճէ իսրար իսէր իսէ, տէյիլ Պօսնաեա սասքէր սոգմադ, իլա Ա-վթրիա վէ Մաճարիսթանընն մէնաֆիինի վիգաեէ իշին Ավսթրիա օրտուսունուն հալը սէֆիրէ վագ իտիլմէսինէ լիւզում կէօրիւլմէկինի պիլտիրմիշ տիր։

ԱԺԱՆՍ ՊՕՐՏԷԱՆՕ

Վիէննա, 13 մարտ

Իմբէրաթօր, բէտէրինին վէֆաթը հասէպի իլէ, մաթէմ իշթիրաք իյէմիշ օլտուգլարընտան նաշի, խաթթը տէսթի իլէ մուհարբէրէ պիր գըթա նամէ իլէ էհալիեէ մէմնունիեէթ պէեան իթմիշ տիր։

Վիէննա 14 մարտ

Գօնդրէեէ արգ օլունաճագ մէսէլէլէր հագգընտա էվվէլինանէն իթթիֆագ հուսուլի իշին տէվլէթլէր եէքտիկլերի իլէ միզաքէրէ իտիեօրլար։ Թէկմին կ[illegible] կէօրէ, [illegible] էէ տէվլիթի հալ ու թէսվիեէ իշին իթթիֆագ հասըլ օլմուշ տըր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ
Վէ
ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Բումէլիսանն կէլէն սէյեահլար Բուսսիա ասքէրինտէ պէօյիք հարէքէթ կէօրիւնմէքտէ օլտուգունու նագլ իտիեօրլար։ Էտիրնէ վէ Ֆիլիպէտէ պուլունան Բուսսիա ասքէրինէն գըսմը քիւլիսի, Տէրիսաատէթ, վէ Մարմարա սէվահիլինէ տոգրու իլէրուլմէքտէ տիրլէր։

Ժէնէրալ Կուրգօնընն օրտուսու Շար քէօյտէն Էրէյլի սանճաղընտա վագը Գասը քէօյիւնէ զատար միւմթէօ օլան սահիլտէ տիզիրմիշ տիր։ Տիկէր Փըրգալար տախի Շար քէօյիւնտէն Սարօս քէօրֆէզինէ գատար եաեըլմըշ օլտուգունտան, պու սո ըլթլէ կէլիպօլու նէմ ճէզիրէսի գաթթ օլունմուշ, վէ Բուսսիա ասքէրի կէլիպօլու խթիհքեամթընտան երկիրմի երկիրմի պէշ քիլօմէթրօ ուզագ պիր մէսաֆէտէ պուլունմուշ տուր։

Մէգքիր եօլմուլար, սահիլէ տիզիլէն Բուսսիա ասքէրինտէ պէօյիք չաբատա մուհասէրէ թօրլարը պուլունուպ, սահիլէրտէ իսթիհքեամլար ինշա իթմէքլէ մէշղուլ օլտուգլարընը պէեան իյէմէքտէ իսէլէր տէ, պու հավատիսին սըհհէթ ու ատէմի սըհհէթինի թէէմին իտէմէյիգ։

(Լա Թիւրքի)

—Տիւն Ավսթրիա սէֆիրի գօնթ Զիչի վէ Բուսսիա թէրճէմանը միւսիւ Օնու Պասը Ալիեէ կիտէրէք, պաշ վէքիլ վէ խարիճիեէ նազըրը հազարաթը յա միլազաթ իթմիշլէր տիր։

—Տիւն Իթալեա գըրալը հաշմէթու Հումպէրթ հագրէթլէրինին եէվմի վէկատէթի օրտուգու ճիհէթլէ, մապէյնը հիւմաեունի, վէ Պասը Ալիեէն մէմուրը մախսուսար իգամ իլէ Իթալիա։ Էֆիրինի թէպրիք իմմիշլէր, վէ պէր միւթատ տ նատարմըշ օլան գարարը սէֆիրինէսինէ 21 բարէ թօր էնտախթ գըլընմըշ տուր։

—Ժէնէրալ Ինիեաթիֆ հագրէրէթլէրինին ավսթրինէ գատար Բուսսիա մէսալիհի տիրլօմասիսինի միւսիւ Նէլիսօֆ բուէնթ էյլէեէճէք իմիշ։

—Ժէնէրալ Սգօպէլէֆ Փըրգասընտան պէր թապուր չըմէնտիքէր իլէ կէչէն շարշէնպիհ կիւնիւ Ա-Սթէֆանօսա կէլմիշ տիր։

—Անատօլու ճիհէթինտէ թահթը մէսուլիէթէ ալընմըշ օլան Հիւսէյին Ավնի բաշանընն գայնը միրալայ Հասան պէյ պու քէրրէ տիվանը հարպընն Անատօլու գըսմընա ճէլպ օլունմուշ տուր։

—Սիվաս վալիսի տէվլէթլու Սիւրէյեա բաշա հազրէթլէրի, շարշէնպիհ կիւնիւ մահէլի մէմուրիեէթինէ միթէվէճիհինէն Տէրիսաատէթտէն հարէքէթ իյէմիշ տիր։

—Կէշէնտէ թաթիլ իտիլմիշ օլան պանգը Օսմանինին էսիրէտ շիպէսի պու տէֆա թէքրար քիւշատ օլունմուշ օլտուգու մինիլու պիր գաշ կիւնէ գատար Բուսսուգ շիպէսի տախի քիւշատ գըրընճաճագ տըր։

—Պու կիւնքի Լա Թիւրքիտէ օգունտուգունա կէօրէ, Բուսսիա ասգարիրինին իկ ազիմէթի, Հօնիւմիզգիքի շարշէնպիհ կիւնիւ վուգու պուլաճագ տըր, վէ սէյլինտիկինէ կէօրէ, ասասքիրի մէրգումմէ Պիւյիք-տէրէտէն սէֆինէլէրէ բաքիպ օլաճագլար տըր։

—Ուն էթ վէ պու կիպի եէնէճէք շէյլէրէ վէրիլի թարէ սուրէթի տէվլէթճէ գապուլ օլունմապա, տէվայիրի պէյէտիյէ ազասընտան միւրէքքէպ Պապը Ալիտէ պիր զամիսիօն թէշէքքիւլ իյէմիշ տիր։

—Բազար կիւնիւ զաթը հագրէթի սէրասքէրի իլէ ժէնէրալ Ինեաթիֆ հագրէթլէրինի Օտէսաեա կէօթիւրմիշ օլան Վլատիմիր նամ Բուսսիա վարօրու տիւն Տէրիսաատէթտէ ավտէթ, տօղրուճա Ա-Սթէֆանօսա կիթմիշ տիր։

—Պու քէրրէ զաթը հասրէթա ը[illegible]լաեը, պիյիք քիւյիք զամանան վէ գասիթան վէ մէմուրիյնի սայիրէնին մուհասքէմէլէրի իշին, կէշէնտէ պա իրատէյի Սէնիյէ թէքբիլ պույրուլան Բումէլի վէ Անատօլու տիվանը հարպարը բէյիսլէրիյէ ազասընտան պազըլարընը հուզուրը հիւմաեունլարընա ճէլպ պուեուրուպ, մուհաքէմէլէրի իճապ իտէնէր, հէր հանկը բիթպէտէ պուլունուր իսէ պուլունսուն, գաթան խաթը վէ կէօնիլէ պազըմաեարագ, վէ հաթթա պու պապատ գաթը։ Շահանէլէրինէ թաալիգ իտէն պիր մէսէլէ գունհուրինտէ, հուզուրը հիւմաեունլարընա միւրաճաաթատան ասլա չէքինմէեէրէք, մուհաքէմէլէրինին քէմալի ատլ ու հագգանիեէթէ թէվֆիգան բույյէթ իյէմէլէրինի էքիտէն իրատէ վէ ֆէրման պուեուրմուշ օլտուգլարը իշիտիլմիշ տիր։

—Վագըթ գաղէթասընտա օգունտուգունա կէօրէ, Սէրասքէր բաշա հագրէթլէրիյէ գօնթ Ինեաթիֆ հագրէթլէրի տիւն սապահ տէեիլ, իլա պու սապահ Բէթրասպուրիա մուվասլէթ իտէճէքլէրի կիպի, մուահէտէնամէնին տախի բազար կիւնիւ թարաֆը խիէրաթօրիանն իմզա իտիլմէսի մէմուլ իմիշ։

—Իարիճիեէ նազըրը Սաֆվէթ բաշա հազրէթլէրի, տիւնքի կիւն մապէյնի հիւմաեունա ազիմէթլէ, հուզուրու շահանէտ պիր խայլի զէման պազը խուսուսաթը մուհիմմէեի արզ վէ խաթիգանտա պուլունարագ ավաթթ իյէմիշ տիր։

—Տէրտէսթի իճրա պուլունան ուսմուր թէնգիհաթ ճիմլէսինտէն օրմաղ իւզրէ, Զապթիեէ նէզարէթի ճէլիլէսինճէ, եանի ուսմուր միլաեաթ հէյեէթի զապթասընճա տախի իճրայի թէնգիհ իտիլէրէք, թախսիսաթը սէնէվիեէսի պուլունան 340 պին քիսէտէն 220 պին քիսէսի գաթ վէ թէնզիլ օլունուպ, 120 պին քիսէսի պըրագըլըզը իշիտիլմիշ տիր։

—Պէյն էլ միլէլ մո խապէրաթը գազէթասընտա, վէ բօսֆալարընն ինթիզամաթընը թէքմիլ իթմէք իշին, իւք ալֆա օլարագ, Բալխասէ պիր գօնֆիրանս թէշքիլ օլունաճագ, վէ պու գօնֆիրանսա թարաֆը ալվէթի Ալիեէսէն տախի բօսֆա իլէ թէլգրաֆ նազըրը իզդէթ էֆէնտի մէմուրը օլուպ, Բարիզ ապիմէթ իտէճէք տիր։ Ա-լընան մաբիմաթա կէօրէ, նազըրը միւշարիէյէ, բօսֆա մէմուրլարընընն էն միւսթայիլերինէն տէօրթ նէֆէր մէմուրու պիրլիքտէ ալըպ, պուէնարատան իքիսինի Բարիզտէ, վէ տիկէր իքիսինի տախի Լոնտրա վէ Պէրլինտէ բօսֆա իտարէլերինէ ալընարագ, օրալարընն բօսֆաճա օլան ինթիզամաթընը թէմամըյլա էյրէնտիքտէն սոնրա, Տէրիսաատէթտէ տախի թաթպիգաթընտա պու մէմուրլար իսթիհսատամ օլունաճագ տըր։

—Էլճէզիրայի զազէթասընընն ռիվաեէթինէ կէօրէ, Իրան տէվլէթի թարաֆընտան տախի գոնդրէեէ պիր մուրախասա կէօնատիրիլմէք իմիշ։

—Պու կիճէ տասթ ալթը բատտէլերինատ, Գալաթատա թօրճուլար ավնիլէն մահկլաէ վ-գը Արդատի նամ գագինօտան հէր նասըլ ըստ հարիգ գուհուր իտէրէք, գաեէթ չիտաթլէ կամէքտէ օլան ռիւգկեար իլէ տէր հայ էթրաֆա սէրաեէթ իթմիշ, վէ օլունան Ֆէվքէլատէ սայ ու զայրէթ նիսպէթէն ալթը պապ գատար պիւեիք էսքինեէ միւհթէրէք օլմուշ տուր։

Շու հարիգ միւնասէպէթիյէ, Արդատի կագինօսունտա օյնատան գըզըլարատան իքի նէֆէրինին տախի միւհթէրէք օլտուգլարը սէօյլէնիլիեօր։

—Էվվէլքի կիճէ սասլահլաեընն սասթ տօզուզ բատտէլերինատ, պիրատէն պիրէ զուհուր իտէն Ֆուրթունանընն չիտաթինէ մէպնի, Լանկատա Եէնի-Գարու սահիլինտէ լենիկէրէնտաշ պուլունան տէօրթ պին օդդա քէսմիրիս համլ պիր գըթա Սիլիվրի գաեըզը զարգ օրմուշ իսէ տէ, տէրուենինատ պուլունան թայիֆէլերի սահիլի սէլամէթ շըզ մըշլար տըր։

[illegible] պէյէր կիւն [illegible] գաթ արալան միհամիրին պագաեասը Եէնի-Գուլ ըսթասիօնունա կէլէրէք, մէմուրլար վաս թասըլյա իսքեան իթթիրիմէքտէ տիր։

—Բում բաթրէյի էֆէնտի հագրէթլէրինին սըհհէթի պիր տէրէճէեէ գատար քէսգի վէխամէթ իթտիկի ճիհէթլէ, տիւնքի կիւն տթըպպա թարաֆընտան պիր գօնսօլթօ իսթանբիլինի Լա-Թիւրքի ռիվաեէթ իտիեօր։

—Կէշէնիէրտէ Լօնտրատան իքի գըթա զուեէթ ճէսիմ Փըրգաթիյն, իշինտէ միւհիմմաթ տօլու օլտուգու հալտէ, Պէշիքլէրէ կէլմիշ, վէ օրատան իգվիա քէօրֆէզինտէ պուլունան զըրհը Ինգիլիզ ատանմասը նէտտինէ կիթմէք իզզէ, պու կիւն Զանագ Գէչասընտան կէչէճէքլէրի խապէր ալընմը տըր։ (Պասիրէթ)

—Կէշէնիէրտէ Բումէլի թարիխլէ ա-ջարմշ օլան թէլէկրաֆ խաթթընը պու քէրրէ Բուսիալըլար Զորլուտան եէնէ գաթ վէ լախրիսլ իյէմիշլէր տիր։

—Պուլղարիսթանընն սուրէթի իտարէսի հագգընտա իճրա օլունաճագ թէշէբիսաթա տպր Բէթրէսպուրիտան կէօնատիրիլէն պիր մէքուպտա տթիտէքի մաշիմաթ օգունմուշ տուր։

Խուլղարիսթանտա ալթը տայիրէյի միւքիթ վէ իքի տայիրէյի ասքէրիեէ թէշքիլ օլուսարագ, ճէման էլի ալթը նահիեէ թատմ օլունաճագ, վէ հէր պիրի ասքէրէն պուլունմագ, վէ ումուրը գապըթա՝ իտարէեէ նէզարէթ իթմէք իւզրէ, թայն օլունաճագ պիր մէմուր մարիֆիթիյ իտարէ իսիլճէք տիր։ Պուլղարքիլիսէ իսէ, որթօսաքս նամընը ալաճագ, վէ էթրէյի օրմեեըզ, Բուսիատա օլտուղունագ, օն բիսգօսօսլուպ պուլունագ, օն բիսգօսօսլուպ թագսիմ իսիլէք, վէ պունլարընն մագարրը Բուսֆաճագ Գիրին, Թրնօվա, Լօֆշա, Այվարիճ Սոֆիա, Ֆիլիպէ, Էսքիրնէ, Էսկի-Զագրա, վէ Շումնուատան իսպարէթ օլաճագ տըր։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՏԻՒՆԻՒՆԱԹԸ

Լէրանընն Ֆինէնսիրը զազէթասընտա, Տ. Պ. իմզասը իլէ աթիսքի չայիանը ալզէթ պէնտ նէչը օլունմուշ տուր։

Տէվլէթլը պէյնինտէ ճարի օլան գանունու մէրկէզին, ումումասրէթտէ գապուլ օլունմուշ օլան ահլեամընտան տըր քի, կասամը ումումիէսի պէն պիր տէվլէթին սարպիսինտէն հէր նէ մէզգատար եէր աեըրըլսա, աեըրըլմիշ օլան գըսմ, տիւեունաթը միլքէտէն քէնտի հիսսէսինէ իսապէթ իտտին գըսմընը տախի քէնտի իւզէրինէ ալմաղա պօրճու տուր։

Նասըլ քի Պէլճիգա վէ Հօլանտանընն պիրլէշմիշ օլան գըրալըզը թագսիմ իտիլտիքտէ, Հօլանտանընն տիւեունաթը ումումիէսինէ սէնէվի պէշ միլեօն ֆիորին ֆայիզի օլան պիր գըսմ, Պէլճիգանընն պօրճու թանըլար։

Քէզալիք 1859 սէնէսինտէ, Լօմպարտիա Լեոլէթի Ավթրիանընն էլինտէն ալընտըգտա, Լօմպարտիանընն եէնի հիւքիմէթի Ավթրիանընն 1854 սէնէսի խթիգրաղընտան 40 միլեօն ֆիորին պօրճու քէնտիսի գապուլ իթտիքտէն պաշգա, Մօնթէ Լօմպարտօ Վէնէթօ էյալէթլէրինին տիւեունաթընտան պէշ գըսմտա իւչ գըսմընը թէմտիէսինի ատ ի զէրինէ ալմըշ տըր։

Իմդի պու սուրէթլէ աշիքեար անլաշըլըեօր քի, Տէվլէթի Ալիեէնին պաշըճա վարիտաթը մէնպաը օլան Պուլղարիսթան վէ սայիր զէնկին էյալէթլէր, քէնտի էլինտէն ալընընտա, մէվճուտ օլան գանունա վէ էմնայլէր մուհիպինէ, Տէվլէթի Ալիեէնի ալաճաղ լարը օլան էճնէպիլէրին պիր հագգըսը վար տըր, աեըրըլան էյալէթլէրին, Տիւյեունաթը Ումումիէսէն քէնտի հիսսէլէրինէ սիւչէն գըսմը քէնտի իւզէրլէրինէ արմաաբրնը խանաց եէմէ[illegible] տրտր թասարրուգ իսէպլիճէք օլան Գօնֆէրանս եախօտ Գօնկրէ, Օսմանը տիւյեունաթընընն միւնասիպ պիր թագսիմինի տախի պէյլասէրճէ իճրա իյէմէյէ պօրճու տուր։

Հաթթա ալաճաղ սահիպէրինին, թագսիմ վէ հիմայէ իտիճի տէվլէթին, կէրէք հէրսի պիրտէն վէ կէրէք սայը սայը օլարագ, Պուլղարիսթան իւզէրինէ կէչէճէք օլան պօրճա քէֆիլ օրմալարընը մէմուլ իյէմէյէ պիլէ հագ գլարը վար տըր։

Շիմտի, Մըսըր մէրկէզի իլէ թէէմին օլունմուշ օլան տիւյեունաթ աշագը վարըլտըգտան սոնրա, տէվլէթի Ալիէնին 180 միլեօն Ինգիլիզ լիրասը տէյնի գալմըշ օլար։

Տէվլէթի Ալիեէնին սէնէվի վարիտաթը իսէ, 20 միլեօն Ինգիլիզ լիրասընտան իպարէթ օլուպ, շիմտիեէ տէկին մէգքիր վարիտաթընն պէշ գըսմտա իւչ գըսմը թունա, Էտիրնէ, Սոֆիա, վէ Պօսնա էյալէթլէրինտէն հասըլ օլմագտա իսի, քի շիմտի Բուսսիա ալվէթի, մէգքիր էյալէթլէրին եէնի պիր պէյլիք թէշքիլ իթմէյէրինի թէքլիֆ իյէմէյէ տիր։

Իմդի էկէր տիւեունաթը Օսմանիեէ, վարիտաթը նիսպէթլէ թագսիմ իտիլմէք լազըմ կէլսէ, տիմէք օլուրքի, մէգքիր եէնի պէյլիք 112 1/2 միլեօն լիրա պօրճ իլէ եօլա չըգմըշ օլաճագ տըր, եախսոտ թէքմիլ տիւեունաթը Օսմանիեէնին պէշ գըսմտա իւչ գըսմը իլէ։

Քիչատը եապըշմագտա օլան Գօնկրէտէ, լազըմ կէլէն էվրագ, Ինգիլթէրրա թարաֆընտան Գօնկրէտէ հագգը պուլունաճագ օլան մուրախասընն եէտինտէ պուլունարագ, լազըմ կէլէն եօլտա հարէքէթ իսէպիլմէսի իշին, Ինգիլիզլի ալաճաղ սահիպլերի, չիմտիսէն, վէ ասլա վագըթ զայա իթմէքսիզին, պիր լայիհա թանզիմ իսէրէք, Ինգիլթէրրա խարիճիեէ նէզարէթինէ թագսիմ իյէմէյի տիրլէր։

Ֆէանընզը ալաճաղ սահիպլերի զաթէն թէքիդ տասրանմագտա ուրուզ լարընտան, ոնարն մէնֆասաթլարը, նասըլ քի լազըմ իսէ տէրին սուրէթտէ նազարը տիզգաթա ալընաճագ տըր։

[illegible]

—

[illegible]

—

[illegible]

—

ԱՅՆ ԴԱՐԵՎ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՀԱՅԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԴԱՅՆԱՎՍՏԵԿԱՆ ԱՅՍՇԱՓԱՆ ՎԱՂՈՒՇ ԴԱՐՁԱԾ ՀԱՅԿԱՆ ՀԱՅԿԱՆՈՎՍՏԱՆԻ ՀԱՅԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ 1774

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Տ. Գրիգոր Պատրիարք Գանձակեցի գրում է Հայոց Ազգային Ժողովի Ներսիսեան դպրոցի տեսուչ Գրիգոր Խալաթեանցին հետևեալը.

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԿԻՍԱԾՈՒՄ

ՀԱՅՐԱՊԵՏ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

Հայրապետ Առաքելեան ծնեալ է 1774 թուականին Գանձակ գաւառի Ջանանդ գիւղաքաղաքը։ Հայրն՝ Գրիգոր, մայրն՝ Սիրանոյշ։ Ուսանելով Գանձակի Գրիգորեան դպրոցում, 1796 թուականին ձեռնադրուեցաւ քահանայ։ Ամուսնացաւ Գանձակի Ս. Գրիգոր եկեղեցու տեսուչ Գրիգոր քահանայի դուստրը։ Ունեցաւ երեք զաւակներ։ Ամուսնանալուց յետոյ Գանձակի Ս. Գրիգոր եկեղեցու հոգեւոր հովիւ դարձաւ։ Ուսանեցաւ Գանձակի գաւառի Ամասիա գիւղի Ս. Գրիգոր եկեղեցու հոգեւոր հովիւ։ Ամասիայի հոգեւորականներ Գրիգոր քահանայ Գանձակեցուն ընտրեցին Ամասիայի թեմի առաջնորդ։ Ընտրութիւնը հաստատեցին Ս. Էջմիածնի Գարեգին Բ կաթողիկոսը եւ Ռուսաստանի Ներսես Ա Աշտարակեցի կաթողիկոսը։ Ամասիայի թեմի առաջնորդ դարձաւ 1799 թուականին

տիվէզ օրմուշ տուր։ Պունուն սէպէպի իսկ այնքան վէ տէրէճէեի քիֆաեէտէ իտի։ Եանի օ եօլոա դարարլաշարրլմըշ օլան պիր բոլիթիգա լճապլընճա, Ինկիլթէրրանընն հէյնի մուհարէպէտէ մատտէթէն տէվէթի Ալիէեէ մուավէնէթ իթմէսի լազըմ իտի, հալ պու քի Ինկիլթէրրա գապինէթօսու, կէրէք քէնտույի թէշքիլ էյլէէն վիւքէլանընն ըէյի ումումիսի, վէ կէրէք մէլլէթին ըէյի իլէ, մէկքիւր մուավէնէթի իճրա իթմէք իսթէմէմիշ տիր, վէ էսկի ճիւմլէյէր եէրինէ, «Ինկիլթէրրա մէնֆաաթլարը» թասլիրի մէշհուրունու գայիմ էյլէմիշ տիր։

Պէնտէնիգին էյզահ իթմէքլիկի արզու իթտիկիմ նօգթա չու տուր քի, Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի բոլիթիգասը, մէկքիւր թասիր իշինտէ մուայեէն օլտուզու սուրէթլէ, տէվլէթի Ալիեէնին թէմամիեէթ վէ իսթիզլալիեէթինին ֆիիլէն մահվընա միւսայիտ իտի։ Իմտի մէզքիւր բոլիթիգաեը իլթիզամ իթմիշ օլանլար, պու բոլիթիգանընն նէթիճէսի օլարագ, տէվլէթի Ալիեէնին մաղլուպիեէթի վուզուրունէ թէճաճ իպ իտէմէզլէր։

Իմտի պագալըմ քի հազըգաթը հալտէ նէ՞ վագը օլմուշ տուր։ Ռուսիա տէվլէթի, մուհարէպէեէ պաշլամազտան էվվէլ, ազլ ու պասիրէթէ բիաեէթէն, մուազզամ տէվլէթլէրին չու մուհարէպէ հագգընա միթթասրվ օլտուգլարը էֆքեար ու նիեաթա, վէ նէ տէրէճէեէ գատար պունլարընն պիթարաֆլըգլարընա կիվէնիպ կիվէնմէէճէկինէ տայիր թէէմին օրմագ իսթէմիշ տիր։ Տէվլէթի միշարիլէյհանընն Ավթրիա վէ Ամանիա իլէ նէ եօլտա մուխատրաթտա պուլունտուզու հագգընա թէքմիլ մալիմամթ ըմըզ եօգ իսէ տէ, պիրա իհթիրազ տէեէպիլիրիզ քի, Ռուսիա, տիւէլի միշարիլէյհիմանընն զայտուզլարը շարթլարա քէմա-էյլէ բիաեէթ իթմիշ տիր։ Ֆագաթ Ինկիլիզ գապինէթօսունուն մուհարէպէյի հազրլեէ տայիր օլան նիեաթ վէ թասավվուրաթընա կէլինճէ, պու խուսուստա շիմտի էվվէլբէճէք գատար մալիմամթ թամամէմիզ վար տըր։

Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի, «Ինկիլթէրրա մէնֆաաթլարընը» քէնտի պիթարաֆլըգընա հուտուտ թայեին իթմիշ օրմաղէ, թապիաթըյլա Ռուսիա տէվլէթի պու մէնֆաաթլարընն նէտէն իպարէթ չէյլէր օլտուզունու պիլմէք արզու իթմիշ տիր։ Իշթէ Ռուսիանընն պէօյլէ պիր սիւարինէ ճէվապէն, լորա Տէրպինին 1877 մայիս թարիխի թահրիրաթը թանզիմ վէ թէրթիպ գըլընմըշ տըր։ Իշպու թահրիրաթտա իլք տէֆա հէր քէսին նապարը տիզգաթընա չարբաճագ չէյ չու տուր քի, շիմտիեէ գատար տէվլէթի Ալիեէնին թէմամիեէթի միւքիհէսի մատտէսի, Ինկիլթէրրանընն պիր մէնֆաաթը իքէն, շիմտի պու մէնֆաաթտան գաթիէն ֆէյրաղաթ կէլինմիշ տիր։

Հաթթա Բարիզ ահտանամէսի սիլէ օ մէնֆաաթ իւզէրինէ միւսաէս օլտուզու թազարրատ, շիմտի Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի պու բոլիթիգաեը պէր թարաֆ իյէմիշ տիր։ Հիւքիւմէթի միշարիլէյհա, մէկքիւր թահրիրաթ իլէ տէվլէթի Ալիեէնին թէմամիեէթի միւքիհէսինի իստտա իթմէյիպ, անճագ մէմալիք Օսմանիեէնին պաղը գըթալարընա, չէյլէ քի Մըսրը, Իսթանպուլա վէ պօղազլարա թասալլութ ըլունմամասընը պէեան, հալ պու քի սայիր ճիհէթլէրճէ պիթարաֆ գալաճաղընը իլան էյլէմիշ տիր։

Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի պու բոլիթիգաեը իթթիհազ իթտիկի հալտէ, մէմալիքի Օսմանիեէնին ֆայդասընը, զալիպ օլանլարա թէրք իթմիշ տիմէք տիր։ Նասըլ քի 1877 սէնէսինին մայիս թարիխի թահրիրաթընտա միւդէյեին օլան «չէրայիթ թահրընտաքի պիթարաֆլըգ մէսէլքի» իգթիսասընճա, Ռուսլար էրմէնիստան, Բիւրտիսթան, Անատօլու, Սըրբիեա, Եանեա, Թըրհալա, Մանասթը, Ռումէլի վէ Պուլղարիսթան գըթալարընա հիճում իտէպիլէճէքլէրի կիպի, գըթաթը մէզքիւրէ Պասը Ալիէն թէքրիդ սահի օլունապիլիր իտի, վէ Մըսրը, Իսթանպուլ վէ պօղազլարա սօգունուլմասընդճա, Ինկիլթէրրանընն մէնֆաաթլարընա սա սուչա խալել իրաս իտիմիշ օրմահաճ գիտի։

Պու բոլիթիգա իլան օլունտուզունտա, վէ պունուն նէթիճէլէրի հէր սաղլամ վէ ուզաղը ֆաղ իտէնլէրէ մալիմ պուլունտուզունտա, տէվլէթի Ալիեէնին խարաբիեէթինի մուճիպ օլան պէօյլէ պիր սուրէթէ գիրմը, նէ՞ իշին Մ. Գոչէն քէնտինին պէյանաթը ըսօթէսթօսունու տինլէթմէյէ տիր։ Մէկքիւր խարաբիեէթ հազըրլանտրզը զէման սիւքիւթ իտիպ տէ, անհագ պու խարաբիեէթին իճրա օլունտուլունճա, իսթըրսը վէ կիւրիւթիւ չըգարմագ, պէնտէնիգճէ ազըզը վէ միւնասիպ պիր թէտպիր կէօրիւնմէպ։ (Տէվամի)

ԸԼՍՄԻ

Պօսնա վիլայէթինէն զէխայիր իսրահը մէմուրիեէթի տէվամ էյլէմէք իւզրէ եաբընըզ տախիլի վիլայէթէն խարիճէ եուլաֆ իսրահը վիլայէթը մէզքիւրէյտէն վուգուս պուլան իշար իւզրինէ թէնտիպ օրունարագ մահկէմինէ թէպիկի քէյֆիեէթ գըլընմըշ օրմաղա, իլանը քէյֆիեէթէ իսթիտար գըլընտը։

—

Սանանթը տէպպաղընընն թարագգըսը մագտէտիյէ, մամուլաթը տէպպաղիեէնին իշ պու 94 սէնէսի մարտընտան իթիպարէն տամգա ըէսմինտէն մուաֆիեէթի միւգթէզայի իրատէյի սէնիյեէտէն պուլունմուշ օրմաղա, իլանը քէյֆիեէթէ իսթիտար գըլընտը։

—

Զէրքէս միւհաճիրինի նագլ իթմէքտէ իքէն էսնայի բահտէ Գրպրը էօնիւնտէ միւհթէրէք օլան Ոֆինքս նամ Ավթրիա վաբօրունտա պուլունան միւհաճիրտէն իքի պինի խէյտա գըլընարագ պէշ եիւզիւ եանմըշ տըր։

—Ժէնէրալ Գլաբգա, Մէսաժրի դումանեասը վաբօրլարընտան պիրի իլէ Նաբոլիէ միթէլվէճճիհէն էվվէլքի կիւն հարէքէթ էյլէմիշ տիր։ Միշարիլէյհ, օրատան ֆամիլեասընընն պուլունտուզու նէր շէհրինէ ապիմէթ իտէճէք տիր։

—Կէչէն կիւն Գատը քէօյիւնտէ խանէսինէ խըրսըզ կիրէրէք, թասանճա իլէ վուրուլմուշ օրտուզունու պիլտիրտիկիմիզ միւսիւ Մավրօգօրտաթօ եարանընն թէէսիրինտէն վէֆաթ էյլէմիշ տիր։

—Սուրիեէ մէպուսու Խալիլ Ղանէմ էֆէնտի պու քէրրէ Լոնտրաեա ազիմէթ իթմիշ տիր։

—Կէչէ սալը կիւնիւնտէն իթիպարէն, էթմէքճի ֆուրունլարընտա թապես իտիլէն էթմէեին օգգասը ալթը զուրուշ, վէ սիմիտի ֆուրունլարընտա թապես իտիլէն էթմէեին օգգասը պէշ զուրուշ օթուզ բարաեա սաթըլճաղընը միւշիր օլան Շէհր էմանէթինին պիր իլանանէսինի սայիր զաղէթալար իլէ պէրաբէր տէրճ ու նէշր իթմիշ օրտուզումուզ հալտէ, հալա հէր թարաֆտա էթմէքճիլէր պիրինճի ճինս էթմէեի էվվէլքի կիպի 6 զուրուշ 10 բարաեա վէ իքինճի ճինս էթմէեի 6 զուրուշա սաթմագտա տըրլար։

Պու խուսուս շաեանը էհէմմիեէթ օլտուզունտան, Շէհր էմանէթի ճէլիլէսինին նապարը տիգգաթընը տավէթ իսթէրիպ։

—Թունատա սպուլունան սէֆայինի շահանէտէն Արգատի վաբօրույա Աքքեա վէ Շէվքէթնիմա կամանդարը, Սինանէ թարիքի իլէ Տէրիսաատէթէ միւվասլէթ էյլէմիշ, վէ Սուլթանիեէ վաբօրու հիմաեուունու պուրատան պիր մըզտար սիւարի հայվանաթը լա էշեաեը սայիրէյի ալարագ, կէչէն շարշընպահ կիւնիւ ազամ իւզէրի Տէրիսաատէթտէ հարէքէթ իթմիշ, վէ վաբօրու հիմաեունու մէզքիւր էն էսնայի բահտէ կէլիպօլուեա ուզրաեըպ, պիր մըզտար ատաքիրի շահանէ ալտըգտան սոնրա, Գարա տէնիզ ատաքրու հարէքէթի մուզարբէր պուլունմուշ տուր։

—Պասլէ վաբօրու հիմաեունու Կիրիտէ, վէ Շաարը-Նիւսրէթ վաբօրու հիմաեունու տախի պիր խայլի էշեաեը ատաքրիէյի համիլէն Բրէվզաեա միւթէվէճճիհէն Տէրիսաատէթտէն հարէքէթ էյլէմիշ տիր։

—Խիւտավենտիկեար Ֆըրզաթէյնի հիմաեունու Գարա-Աղաճ թարաֆլարընտան ալտըգը ատաքիրի Շահանէ վէ սայիրէ իլէ չէնա կիւնէ գատար Տէրիսաատէթէ մուվասլէթ իսթէճէք տիր։

—Սֆաֆրթ-Հաուզ նամ Ինկիլիզ ճէմիէթի, ատաքիրի շահանէ մէճբուրէյն վէ խասթէկեանը միւտավասթընա հալա ատվամ էյլէյիպ, պունուն իշին Էրզրում, Ֆիլիպէ, Սէլանիք, Իսթանպուլ, վէ Մաղրիբ քէօյիւնտէ պիրէր խասթախանէ թէէսիս էյլէմիշ տիր։ Մէկքիւր շիրէթ թարաֆընտան, շիմտիյէ գատար Սիրքէճի իսկէլէսինէ կէլէն մէճբուրէյն վէ խասթէկեանը ատաքիրի Օսմանիեէ չօրպա թէվզի իսթիֆայի հալտէ, իքի իլ հաֆթատան պէրու տուր քի չօրպա զասգարը Մաղրիբ-քէօյինէ նագլ օլունուպ, ճիվարատա պուլունան պայլարընն նէֆէրատընտան խասթա պանտարընա չօրպա վէրիլմէքտէ տիր։

—Հիլալը Ահմէր սէյեար խասթախանէսի արապալարը, Թաթար-Բազարճըընընա պուլունան մէճբուրէյնի նագլ իշին անգարիպ չէհրը մէզքուրէ կէօնտէրիլճէք տիր։

—Իսթանպուլ վէ ճիվարընտա հայվանաթա նէլէթի ատրիա տուշիպ, Բեաղըտխանէ վէ ճիվարընտա աղնամ պէպլէեէն սիւտիլէրտէն էքսէրիսի, հայվանլարընտան պիր մըզտարը քիւլիսինին թէլէֆ օլտուզու սիլիսիրիեօրլար։ Միհհաճիրինին Բուհլիտէն կէթիրտիքլէրի հայվանաթտան պիր մըզտարը Անատօլուեա նագլ իտիլտիկինտէն, օրաեա տա իլէթի սարիա սիրաեէթ իտէր տէյի գօրգուլուեօր։

—Իսկէնտէրունտէն եազտըգլարընա կէօրէ, օրաեա պիր խայլի Զէրքէս միւհաճիր վիրուա իտիպ, օրատան տա իշէրիլէրէ սէվկ օլունուեօրլար իմիշ։

—Էլինքօ նամ Ինկիլիզ ավիզօ վաբօրու, էվվէլկի կիւն Մալթատան Տէրիսաատէթ լիմանընա միւվասլէթ էյլէմիշ տիր։

—Պանտըրմատան եազտըգլարընա կէօրէ, քէօմիւր եիւքլիւ օլան Այիսս-Տիմիթրիոս նամ Եունան կէմիսի, Տէէյ-Աղաճտան Իսթանպուլա կէլիրքէն եօլտա եանմըշ տըր։ Գարատան իլէ թայիֆէյէրի սահիլի սկա կէթէ չըգարըմըշ տըր։

Միլէթիմիզին էն զիեատէ սթիգ վէ թանըմըշ քիթապճըլարընտան օլան Մորգարեան Յարութիւն էֆէնտինին, եալընըզ պիր զաշ կիւն քէյֆիսիզլիքտէն սոնրա, 56 եաշընտա օլտուզու հալտէ, ազմի տարի պագա իտէրէք, քեաֆիֆէյի ֆամիլեա, ագրասա վէ տօսթլարընընն մաթէմի ագիմինի մուճիպ օլտուզու, վէ պու կիւն սաաթ 5 տէ ճէնազէսինին, Պէշիքթաշտան Ֆէրիքէյ գապրիսթանընա նագլ ու տէֆին իտիլտիկի, մա թէէսսուֆի ազիմ իշիտիմիշ տիր։

Միւսամիէյհ Մարգարեան էֆէնտի, քէնտի հալինտէ, խոշմէշրէպ, խաթըրշինաս, թաթլը տիլ, վէ զայրէթի միսիլ իլէ մէկլուֆ պիր զաթ օլտուզունտան, վէ էլինտէն կէլտիյի գատար միլլէթ իշէրինտէ տախի պուլունարագ խըզմէթ իթտիկինտէն, սահիհէն միլէթիմիզճէ աճընմաեա չաեան պիր պայպ սաերլաա սէգա տըր։

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

	Լոնտրա, 13 մարտ	
Ինկիլիզ գօնսօլիտի	95 7/16	
Էսհամը Ո մումի աշըլտը	8 1/4	
» » գարանտը	8 1/4	
1865 Իսթիգրազը	8 1/2	
1869 »	8 1/8	
1871 »	35 1/4	
1873 »	8	
1872 (Պօն տիւ Թրէզօր (Սէրի Ա.Բ.)	13	
Օսմանլը պանգասը	4 1/4	
Բաւսիա իսթիգրազը 1873	83 7/8	
Մըսրը իսթիկրազը պիրլէշմիշ	31 1/4	
» իսթիեազը	56	
	Բարիս, 14 մարտ	
Ֆրանսըզ Ֆոնտասու 3 0/0	74 62 1/2	
» » 5 0/0	110 35	
Է հարը Ո մումի աշըլտը	8 35	
» » գարանտը	8 47 1/2	
65 իսթիգրազ	47 50	
69 »	40	
73 »	40	
Ռումէլի շըմէնտըֆէր սէհիմլէրի	31	
Իթալեա ֆոնտասու	73 97 1/2	
Պուլվարատա Էսհամ Ո.մ.		

—o—

	Վիէննա, 14 մարտ	
Ադիո	105 80	
Ռումէլի շըմէնտըֆէր	14	

ԴԱՀԱԹԱ ԲԻԱՉԱՅԸ

Էսհ. Ո.մ. 2 մարտ ագամ. կր.	69 05	
Էսհ. Ո.մ. 3 » սպ. աշ.	69 09	
Էն եիւքսէք	69 11	
Էն աշաղը	69 07	
Սաաթ 7	69 08	
Իսթիդ. 63 (Մաթթօն) 6 0/0 Ֆ.	39	
» 65 (Մաթթօն) 6 0/0 Ֆր.	40	
» 1869 (Բիէնար) 6 0/0	37	
» 1872 (Պօն տիւ Թրէզօր) 9 0/0	14	
» 1873 (Բիէնար) 6 0/0	35	
Ռումէլի Շըմէնտըֆէր 3 0/0	29 1/4	
Էկբոր փր.	2	
Էէվալէսիզ փր.	1/2	
Լագէ Ֆոսիզի 0/0	12	

—o—

ԱԴԶԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՉԱՍԸ

Խանանը Լիրասը 100 ղրշն	Ղրշ.	Փր
Ինկիլիզ լիրասը	108	38
Ֆրանսըզ ալթունու	86	32
Բօլ	89	4
Գըրբվից ալթունու	50	35
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարգը	6	10
Մէթալիք ֆարգը	21	20
Պէշիք ֆարգը	21	
Պագըր ֆարգը	80	
Գարպօն գայմէսի գաբիք	8	45

—o—

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՉԱՍԸ

Էն եիւքսէք	280	20
Էն աշաղը	279	20
Սաաթ 7	280	

Պագըր հիսապը իլէ, 100 ղ. ուշլուգ գայմէ, 64 զուրուշ 3/4 փր.

ԻԼԱՆԱԹ

Թօբխանէյի ամիրէ մալընտան Բիր/-Բաշատա Թուղլա հարմանը վէ թէֆէրրուաթը օլան քեարկիր էպնիեէ վէ տէմիր պաշ էշեասը,յա պէրապէր իճարէ վէրիլէճէկի ճիհէթլէ, պիլ միւզաեէտէ 94 սէնէսի մարտընտան իթիպարէն, իքի սէնէլիք օրմագ, վէ պիր սէնէլիք իճարը շիմտիտէն, վէ տիկէրի 95 սէնէսի մարտը իպթիտասընտա բէշինան թէէտիեէ վէ իթա ղըլընմագ իւզրէ, եիւզիւք գայիմէ եիւզ զուրուշ իթիպարը,յա, պիր սէնէլիկի 37.000 զուրուշտա թալիպի իւզէրինտէ գալմըշ օլտուզունտան, վէ սէնէյի մէրգումէ մարտընընն ալթընճը բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, ֆիյի մէզքիւրէ գամմ իլէ թալիպ օլանլարընն չէբայիթ վէ թաֆսիլաթը լազըմէյի անլամագ իւզրէ, եէվմի մէզքիւրէ գատար Թօբխանէյի ամիրէ մէճլիսի լէվազիմ տայիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

Զ մարտ սէնէ 94 1 - 3

Իզհարը իֆլաս իթմիշ օլան Ֆաթիհտէ մուգիմ մանավ վէ գօմիսիօնճը Հաֆըզ Մէհէմմէտ աղանընն թէվսիյէյի իֆլասիեէսինէ Ֆէրհատ էֆէնտի ասալէթէն սինտիք թայեին պույրուլմուշ օլտուզունտան գանօնանամէյի թիճարէթին 199 վէ 200 ինճի մատտէլէրի ահքեամընճա իշպու 1294 սէնէսի մարտընընն իքինճի բէնճէնպիհ կիւնինտէն իթիպարէն երկիրմի կիւն զարֆընտա միւֆլիսը մէրքում զիմմէթինտէ ալաճաղը օլանլարընն, տէօրտիւնճիմահքեմէյի թիճարէթին ժիւժ գօմիսէրլէր տայրէսինէ կէլէրէք ալաճաքլարընը իսպաթ իլէ գայտ իթտիրմէյէրի իլան օլունուր։

Ս. Հանչէր

Իզհարը իֆլաս իտէն էթմէքճի պաշը սապը,ք խաչիկին Իւսկիւտարտա Սէլէմիյէ քըշլասը ճիվարընտա միւթէսարրֆի օլտուզու ալթը հիսսէտէ, պէշ հիսսէ ֆրուն արսասընընն տէրունինտէ մէվճուտ եարըմ եարըմ մասուրա մաը լէզիզ իլէ, եիւզիւք գայիմէ եիւզ զուրուշ հիսապը,յա 40.000 զուրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ թէքարրիւր էյլէտիկինտէն, սալը հալը մարտընընն իքինճի կիւնինտէն իթիպարէն 15 կիւն զարֆընտա վուգու պուլան զամմը գապուլ իտիլէճէկինտէն, զիքր օլունան հիսսէի արսա իլէ, եարըմ մասուրա մաը լէզիզ թալիպ օլանլարընն տէօրտիւնճիմահքեմէյի թիճարէթէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ս. Հանչէր

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍՅԱՆ